

Erfgoed is onze verbinding met het verleden

Wethouder Joep van de Ven bij de onthulling van de Erfgoedwand Oirschot. Op de Erfgoedwand Oirschot worden foto's en beschrijvingen getoond van 98 rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten in Oirschot, Spoordonk en de Beerzen. Deze onthulling vond plaats in het kader van de opening van het Erfgoedweekend (9 en 10 september 2023). Tal van opengestelde monumenten werden druk bezocht.

Muntschat Baest

Op zaterdag 28 oktober 2023 werd in de Eikehoef op landgoed Baest de muntschat, daar gevonden eind 2022, overgedragen.

De vinder, René Kox, droeg de munten over aan Stichting Noordbrabants Landschap, waardoor het publiek ook kan genieten van de vondst. De muntschat is binnenkort te bezichtigen in Museum de Vier Quartieren in Oirschot.

Onthulling van het herinneringsbord Muntschat Baest, 28 oktober 2023.

Nota immaterieel erfgoed

Op 19 december nam de gemeenteraad van Oirschot de Nota Immaterieel Erfgoed aan. Deze omschrijft wat immaterieel erfgoed inhoudt, brengt het in kaart en verkent kansen op dit gebied.

Ook geeft het concrete aanbevelingen en een stappenplan om immaterieel erfgoed te helpen borgen van 2024 tot en met 2026. Schrijfster van de Immaterieel Erfgoed Nota - Ineke Strouken, oud-directeur van het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland - zal

de komende drie jaar als projectleider een fundament voor immaterieel erfgoed opzetten, van waarop Oirschot kan uitgroeien tot een echt levend erfgoed ofwel immaterieel erfgoeddorp. "In de Nota worden meer dan honderd tradities genoemd die belangrijk zijn voor de identiteit van Oirschot. Het zijn onze tradities die wij overgenomen hebben van onze ouders en grootouders en op onze beurt weer doorgeven aan onze kinderen en kleinkinderen. Het is levend erfgoed, dat vandaag de dag betekenis heeft voor de inwoners

van de gemeente. Immaterieel erfgoed geeft mensen het gevoel van identiteit en is de wortel waarmee Oirschot met het verleden verbonden is. Wat zou Oirschot zijn zonder carnaval en de gilden? De gemeente Oirschot wil in de eerste plaats het immaterieel erfgoed zichtbaar maken, maar ook laten zien dat ze het waardeert dat mensen er zoveel tijd en liefde insteken. Deze mensen zorgen ervoor dat Oirschot een echt levend erfgoeddorp is. De gemeente Oirschot ondersteunt waar nodig in het toekomst geven van erfgoed." Veel immaterieel erfgoed in de gemeente heeft een religieuze achtergrond. Als allerbelangrijkste Oirschotse traditie wordt een kaarsje opsteken bij de Heilige Eik genoemd. Verder horen de gilden onlosmakelijk bij Oirschot en is het opvallend hoe groot het gemeenschapsgevoel is. Dit uit zich in het grote aantal buurtverenigingen en vriendenclubs. "Kermis is een traditie die overal voorkomt, maar de gemeente Oirschot heeft wel een paar unieke kermistradities: de solexrace in Middelbeers, de taartloterij in Spoordonk en kermismaandag voor de gilden in Oirschot."

Ineke Strouken tijdens de opening van de tentoonstelling Immaterieel Erfgoed in de Sint-Petrusbasiliek op 7 september 2023.

Vrijwilligersdag

Op zaterdag 7 oktober 2023 werd door het Erfgoedplatform Oirschot, waarin 11 erfgoedpartijen en de gemeente Oirschot en Visit Oirschot samenwerken, een middag en avonddeel georganiseerd voor de vrijwilligers.

Deze vrijwilligersdag werd voor de tweede keer georganiseerd, het was voor het eerst dat potentiële vrijwilligers welkom waren. "Net als veel andere organisaties en verenigingen, hebben we te maken met een chronisch tekort

aan vrijwilligers, mede door vergrijzing en te weinig jonge aanwas", vertelt Han Smits, lid van het Erfgoedplatform. "Met de vrijwilligersdag koesteren we onze bestaande vrijwilligers en hopen we het aantrekkelijk te maken voor nieuwe vrijwilligers om aan te sluiten." Er was interesse, getuige de aanwezige potentiële nieuwe vrijwilligers, waarvan er twee zich daadwerkelijk hebben aangemeld. "Hebt u ook belangstelling, meldt u zich dan aan (erfgoedplatformoirschot@gmail.com) en we leggen u uit wat het vrijwilliger-zijn inhoudt."

Het Oude kerkje te Middelbeers heeft 95 jaar geen orgel gehad, maar daar is recent verandering in gekomen. De Stichting Het Oude Kerkje heeft een 18e-eeuws kabinetorgel verworven, met pijpwerk uit de 18e, 19e en 20e eeuw. Het is ingebouwd in een eiken, 18e-eeuws Hollands Kabinet en heeft een plaats gekregen op het balkon van het kerkje.

Behouden moeilijker dan opnieuw bouwen

Maikel Aarts is sinds 2021 eigenaar van molen De Korenaar in Oirschot. Hij nam de molen, die in 1857 werd gebouwd door de familie Van Esch, over van zijn opa en oma.

"Mijn overgrootvader pachtte de molen sinds 1935 en kocht hem in 1953. Mijn opa restaureerde de molen tussen 1974 en 1978. Nu ben ik, bijna 50 jaar later, aan de beurt." Naast het uitkappen en vervangen van het voegwerk werden alle stenen ontdaan van mos en schoongemaakt, werd het pleisterwerk opnieuw gedaan en werden de stalen ramen hersteld en gecoat. Het schilderwerk van de kap is gedaan en ook binnen vinden herstelwerkzaamheden plaats. "Er moet nog veel gebeuren, waaronder het draaiwerk, schilderwerk en het doorhalen van de wieken. We hopen dat de molen volgend jaar weer maalvaardig is." De gemeente gaf een omgevingsvergunning af, die nodig was voor de subsidieaanvraag bij de provincie. "De bouwkosten zijn de afgelopen jaren enorm gestegen, waardoor de begroting niet meer passend was. Ik ben zelf een dag minder gaan werken bij VDL om elke vrijdag en zaterdag aan de molen te kunnen werken. De gemeente heeft een financiële bijdrage geleverd om de gaten te helpen dichten". Maikel erkent het belang van investeren in erfgoed. "Behouden is moeilijker dan

opnieuw bouwen. Het is een stukje historie. De geallieerden stonden hier samen met mijn overgrootvader nog op de molen, ten tijde van Duitse bezetting" vertelt hij, terwijl hij naar de Korenaar wijst. "Vroeger werd van generatie op generatie kennis doorgegeven. Daar mogen we best trots op zijn. Zeker in deze regio, waar veel expats wonen en werken, is het mooi om te kunnen laten zien hoe er vroeger werd geleefd en gewerkt."

Molenaar Maikel Aarts in zijn Korenaar. Hij werkt hard aan de restauratie van de karakteristieke molen.

Restauraties

De gemeente Oirschot is bij verschillende restauratieprojecten betrokken. Een overzicht:

- Restauratie balustrade van de molen De Korenaar
- Groot onderhoud en restauratie De Oude Toren te Oostelbeers (november 2023 afgerond)
- Voorbereidingen voor de restauratie van het rijksmonumentale Smits Orgel in de Sint-Petrusbasiliek
- Overleg over de voorbereiding van de restauratie van de historische boerderij De Trompenhoeve in Oirschot / De Bollen
- Oplevering waardestellend bouwhistorisch onderzoek ter voorbereiding van de restauratie en verduurzaming van het Oude Raadhuis aan de Markt, voor het laatst gerestaureerd in 1939/1940

Gemeenteschildjes beschikbaar

In 2022 bestelde de gemeente Oirschot een aantal schildjes voor gemeentelijke monumenten.

Vele eigenaren hebben deze schildjes inmiddels afgehaald en

aan hun monument bevestigd. Een aantal eigenaren moet dit nog doen. Zij kunnen contact opnemen met Theo Kralt, adviseur Erfgoed en Monumenten van de gemeente Oirschot via t.kralt@oirschot.nl.

Erfgoed nieuwjaarsbijeenkomst Stichting Behoud Erfgoed Oirschot

Op dinsdag 9 januari 2023 vindt vanaf 15.30 uur een Erfgoed Nieuwjaarsbijeenkomst plaats in het Boterkerkje. De Stichting Behoud Erfgoed Oirschot (SBEO) blikt terug op 2023 en kijkt vooruit naar 2024. Daarnaast worden het waardestellend bouwhistorisch onderzoek naar het Oude Raadhuis en de plannen voor restauratie en verduurzaming nader toegelicht. Geïnteresseerden zijn hierbij van harte welkom.

De gemeente Oirschot is bij verschillende restauratieprojecten betrokken.